

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne in praznične. // Inzerati do 80 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3. Večji inzerati petih vrst a Din 4.- Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.- // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grojski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Šrossmayerjeva ulica 1, telefon št. 63; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENU GRADEC, Slomikov trg 5 // Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Teden važnih odločitev:

Diplomatska aktivnost Londona, Pariza in Moskve

Ta teden mora po sodbi diplomatskih krogov priti do odločitve o usodi trezveze Anglija-Francija-Rusija — Posredovanju Francije pripisujejo velik pomen in z gotovostjo računajo na uspeh

PARIZ, 17. maja. r. V dobro poučenih krogih napovedujejo za ta teden izredno živahno diplomatsko delovanje med Londonom, Parizom in Moskvo. Glavni predmet teh razgovorov bo ruski odgovor na zadnje angleške predloge, ki je bil že izročen v Londonu. Angleška vlada bo že v prihodnjih dneh odgovorila na najnovejšo rusko pobudo ter se bodo na podlagi tega pogajanja za sklenitev trojnega sporazuma med Anglijo, Francijo in Rusijo nadaljevala. Največjo važnost pripisujejo v zvezi s tem posredovalni vlogi Francije. Angleški zunanji minister lord Halifax se bo na poti v Zenevo za en dan ustavil v Parizu, kjer se bo sestal z ministrskim predsednikom Daladierom in zunanjim ministrom Bonnetom. Pri tej priliki bodo francoski državniki stavili kompromisne predloge, ki naj bi omogočili, da bi že v Zenevi, kjer bo navzoč tudi zastopnik Rusije, prišlo do sklenitve sporazuma.

Kakor se doznava, gre francoski po-

sredovalni predlog za tem, da bi se angleško-ruski pakt prilagodil že obstoječemu francosko-ruskemu paktu in oba pakta medsebojno tako združila, da bi dejansko obsegala trojno zvezo, za katero se zavzema Rusija in kakor se za njo ogreva tudi angleška javnost.

TOKIO, 17. maja. i. Na včerajšnji seji japonskega kabineta se obširno razpravljalo o mednarodnem političnem položaju in zlasti glede situacije, ki bi nastala, če bi Anglija, Francija in Rusija sklenile vojaško trozvezo. Japonski listi poudarjajo, da v tem primeru ta zveza ne bi bila naperjena samo proti obema totalitarnima državama temveč bi ogrožala tudi Japonsko.

BERLIN, 17. maja. i. Iz parlamentarnih krogov se doznava, da je angleška vlada poslala nove predloge v Moskvo. Anglija slej ko prej odklanja sklenitev vojaške zveze, je pa pripravljena v ostalem ustreči željam Rusije, prav tako pa tudi zahtevi, da se sestanejo gene-

ralni štabi vseh treh držav, to je Francije, Anglije in Rusije.

PARIZ, 17. maja. e. Največja pozornost tukajšnjih političnih krogov je sedaj posvečena pogajanjem med Londonom in Moskvo. V Parizu žele, da bi prišlo čim prej do tega sporazuma. Ravno tako zatrjujejo, da je tudi Anglija, takoj ko je sprejela ruski odgovor, bila pripravljena pospešiti pogajanja. Mnogi pariški listi trdijo, da je to sicer mišljenje lorda Halifaxa, toda ministrski predsednik Chamberlain ni tako odločen, da bi vztrajal v tej smeri. Halifax bo v soboto prišel z letalom namesto z vlakom iz Londona v Pariz, da mu bo to omogočilo daljši razgovor z Bonnetom in Daladierom. V Parizu pripisujejo posebno važnost vlogi posredovalca, ki jo bo zunanji minister Bonnet igral v Zenevi.

LONDON, 17. maja. e. V zunanjem uradu proučujejo sedaj ruski odgovor na angleške predloge. Včeraj popoldne

je bila seja zunanje-političnega odbora vlade, na kateri so razpravljali o angleško-ruskim pogajanjem. Lord Halifax je nato popoldne obiskal Chamberlaina in mu poročal o vsebini ruskega odgovora. V političnih krogih govore o posredniški akciji francoske vlade za izgladitev angleško-ruskim pogajanjem. Sovjetska vlada vztraja na trojni vojni zvezi in določitvi skupnega obrambnega načrta za primer vojne, ki naj bi ga izdelali skupno vsi trije generalni štabi. Prikazujejo, da bo Chamberlain v petek podal izjavo o stanju angleško-ruskim pogajanjem. Na seji bo velika debata o zunanji politiki angleške vlade, zlasti glede na njeno stališče napram Rusiji.

Podaljšanje vojaškega roka v Rusiji

Moskva, 17. maja. i. Ruska vlada je odredila, da se podaljša vojaški rok pri mornarici od 1 do 5 let, a pri obrežni obrambi na 4 leta.

Politični obzorik

Petletnica nekruvne revolucije v Bolgariji

Pet let poteče 19. t. m., od kar je bolgarska vojska, ki so jo v njeni akciji podprli tudi nekateri napredni civilni elementi, izvršila državni prevrat in strmoglavila vladno narodnega bloka. Bila je to brezkrvna revolucija, ki ni zahtevala nobenih človeških žrtv. Bilo je to tretje, da je bolgarska vojska posegla v politiko: prvič 9. avgusta 1886, ko je prisilila kneza Aleksandra Batenberškega, da se je odpovedal bolgarskemu prestolu, drugič 9. junija 1923, ko je nasilno odstranila režim Aleksandra Stambuljskega, in tretjič 19. maja 1934, ko je privedla na krmilo vlado Kimona Georgijeva. Kimon Georgijev je bil vodja nadstrankarske skupine »Zvenoz«, vlada Kimona Georgijeva je takoj razpustila narodno sobranje, razgnala je vse politične stranke in ustavila nadaljnje izhajanje vseh strankarskih glasil, celo organ lastne organizacije »Zvenoz«. Število upravnih oblasti, ki jih je takrat imela Bolgarija 15, je znižala na 7. Število ministrskih mest je reducirala od 10 na 8 in izdatno znižala ministrske plače. Odpravila je ministrske avtomobile in salonske vozove. Izdatno je zmanjšala število knetskih občin. Najpomembnejši njen ukrep pa je bil, da je razpustila makedonsko revolucionarno organizacijo, ki je bila država v državi in katere se ni pred njo upala dotakniti nobena bolgarska vlada. S tem je vlada Kimona Georgijeva vzpostavila na vsem bolgarskem ozemlju suverenost države in avtoriteto državne oblasti. V zunanji politiki je krenila na docela nova pota: stopila je v prijateljske stike z Jugoslavijo in že takrat dala pobudo za zaključitev pakta o večnem prijateljstvu med Bolgarijo in Jugoslavijo. Vlada Kimona Georgijeva, ki je izvedla več vsepomenih del, je padla 22. januarja 1935. Vse kasnejše vlade so v zunanji politiki posnemale režim Kimona Georgijeva.

Stališče šibeniškega lista

Šibeniški »Nova Tribuna« objavlja z debelimi črkami tiskani članek dr. Branka Radice iz Splita o sporazumu. Članek nosi naslov »Za patriotski sporazum« in se zaključuje takole: »Danes, ko obstoja naša narodna država Jugoslavija, smatramo, da je treba jačati jugoslovensko narodno zavest, spopustiti našo hrvatsko prošlost. To je več kakor jasno vsakomur, samo ne »Obzorje«, Morda »Obzorje« misli, da so danes Hrvati v isti situaciji napram Srbiji, kakor so bili pred vojno napram Avstriji? Ako tako misli, potem trdi prav, da se mi ž njim ne strinjamo. Mi iz Dalmacije nimamo ničesar proti najširši avtonomiji banke Hrvatske, oziroma savske banovine, ali mi baš v duhu ravnopravnosti, ki jo terjajo Hrvati, zahtevamo tudi za Dalmacijo, oz. za primorsko ban. Najširšo avtonomijo in za Split isti politično-upravni rang, ki ga ima Zagreb. To ne nasprotuje naši jugoslovenski ideologiji, marveč jo celo praktično uveljavlja in še bolj učvrščuje, kakor »sajednica« trojednega hrvatskih kraljev, ki jo zahteva »Obzorje« ob hrvatski narodni individualnosti... — Vprašanje je, je-li to stališče ene osebe, enega lista, ali mišljenje velikega dela javnosti v primorski banovini?

Dr. Maček pride v Rogožsko Slatino

Zagreb, 17. maja. a. Včeraj je predsednik HSS dr. Vladimir Maček odpotoval v Kupinac, od koder odide v Rogožsko Slatino, kjer ostane tri tedne na zdravljenju.

Slovaški akademiki obiščejo Jugoslavijo in Bolgarijo

Bratislava, 17. maja. e. Po prizadevanju JC-lige v Bratislavi bo prirejen velik izlet slovaških akademikov v Jugoslavijo. To bo prva ekskurzija slovaških akademikov v naše kraje. Inicijativo za to ekskurzijo je dala akademska sekcija JC-lige v Bratislavi. Slovaški akademiki odpotoujejo iz Bratislave 8. julija in ostanejo več dni na Jadranu. Mimo tega bodo obiskali tudi Bolgarijo. Za udeležence te ekskurzije prirejšajo zdaj v Bratislavi posebne tečaje v srbohrvaščini.

Transjordanija postane samostojna država

London, 17. maja. i. V dobro poučenih parlamentarnih krogih izjavljajo, da je Anglija pripravljena dati Transjordanijo popolno svobodo. Dežela bo v kratkem dobila svoj parlament in lahko bo ustanovila tudi lastno armado. Na ta način bo Transjordanija popolnoma neodvisna.

Borzna poročila.

Curth, 17. maja. Beograd 10, Pariz 11.38, London 20.22.25, New York 44.74, Bruselj 75.68, Milan 23.40, Amsterdam 230, Budaja 178.40, Praga 15.50, Varšava 63.75, Sofija 5.40, Bukarešta 3.25.

Nemški odgovor Turčiji

Nemčija bo odpovedala Turčiji dovoljene kredite, ki pa jih Turčija ni izkoristila

BERLIN, 17. maja. e. Pred dnevi so se razširile vesti, da je odpoklican novi nemški poslanik in Ankara Papen in v zvezi s tem so zatrjevali, da je bil odpoklican zaradi neuspeha svoje misije v Turčiji. Ta neuspeh je po trditvah inozemskih krogov zakrivil sporazum med Anglijo in Turčijo. V nemških merodajnih krogih poudarjajo glede na to, da Papen ni odpoklican, temveč da pričakuje njegov prihod v Berlin, da bo podal poročilo v zvezi s položajem, ki je nastal po zaključku sporazuma med Anglijo in Turčijo. Zaključeni sporazum je pravil na dnevi red tudi vprašanje blagovnega kredita Nemčije

Turčiji v znesku 150 milijonov mark. Turška narodna skupščina je sprejela ta kredit, a še ni perfekturen s strani Nemčije. Pretekli petek je nemški tisk obširno poročal o pomenu tega kredita Turčiji, naglašujoč, da je treba izboljšati odnose med obema državama. Ker pa je sedaj nastal nov položaj, je treba proučiti težave, ki so se pokazale glede nakazila teh kreditov Turčiji. Turška vlada je že takoj po sklenitvi sporazuma z Anglijo odpovedala večja naročila orožja v Nemčiji in oddala ta naročila Angliji. Iz tega sklepa, da Turčija sploh ne računa več na nemške kredite.

Španija na razpotju

Posojilo za obnovo opustošenih pokrajin dobi le, če spremeni svojo dosedanje politiko in ostane nevtralna

PARIZ, 17. maja. br. Kakor se doznava v dobro poučenih krogih, je general Franco po svojih zaupnikih začel sondirati v Franciji in Angliji teren za najete velikega posojila, ki naj bi služilo obnovi Španije po končani državljanski vojni. Vodilni francoski, angleški in nizozemski denarni zavodi so se v načelu izjavili pripravljeni dati Španiji tako posojilo, toda pod pogojem, da na to pristanejo pristojne vlade in da prevzamejo jamstvo za to posojilo. Gre za posojilo v znesku 20 do 30 milijonov funtov. Kot pooblaščenec teh bank vodi pogajanja bivši belgijski ministrski predsednik Van Zeeland.

Francoska in angleška vlada sta pripravljene dovoliti generalu Francu to posojilo, toda pod pogojem, da dobita jamstvo za to, da se Španija ne bo pridružila italijansko-nemški vojaški zvezi, da ne bo uvedla izrazito totalitarnega režima ter da bo ostala v primeru kakšnega spopada v Evropi nevtralna. General Franco mora prepričati svoje tesno zavezništvo s španskimi falangisti, ki jih smatrajo v Londonu in Parizu za izrazite fašiste. Za najboljšo jamstvo bi smatrali tako v Parizu kakor v

Londonu, če bi se v Španiji zopet obnovila monarhija.

Van Zeeland je sedaj odpotoval v Burgoz, da se o vsem tem osebno porazgovori z generalom Francom. Napovedujejo, da bo general Franco že ob priliki velike parade, ki bo še ta mesec v Madridu, imel velik govor, v katerem bo obehil tudi smer nove španske zunanje politike. V Parizu in Londonu izjavljajo, da more Španija samo pod označenimi pogoji dobiti zaželjeno posojilo. Ker Španija od nikoder drugod ne more pričakovati denarne pomoči za svojo obnovo, smatrajo, da bo general Franco stavljen pogoje sprejel.

Včeraj je izšel dekret, s katerim se pooblašča španska vlada, da more za obnovitvena dela mobilizirati vse za delo sposobne moške v starosti od 18 do 50 let.

RIM, 17. maja. br. V tukajšnjih krogih z veliko pozornostjo zasledujejo poročila za špansko posojilo v Parizu in Londonu. Zatrjuje se, da bo italijanski zunanji minister še pred madridsko parado odpotoval v Španijo, da pridobi generala Franca za poglobitev dosedanjega zavezništva Španije z Nemčijo in Italijo.

Kdo sme biti nevtralen?

Kako presojujejo Nemci stališče manjših držav v svoji sosesčini

BERLIN, 17. maja. AA. »Berliner Börsen Zeitung« prinosa članek pod naslovom »Kdo sme biti nevtralen«. Članek naglašava posebno prizadevanje zapadnih demokracij, da bi pridobile male države za svojo politiko obkoljevanja osi. Posebno Nemčija, ki ima več sosedov kakor katerakoli druga država, mora gledati, da ima ob svojih mejah čim več prijateljev ali nevtralcov. Posebno v primeru vojne bi bilo stališče nemških sosedov velike važnosti. Posebno važno za Nemčijo bi bilo to, da no-

beno sosednih držav ne bi služila sovražniku kot prostor za napad ali kot država, iz katere bi se vodila vojna proti Nemčiji. Nemška zunanja politika se mora voditi na osnovi teh praktičnih momentov. Gotove države v vzhodni Evropi, posebno pa baltične države kažejo tendenco, da ostanejo nevtralne, istotako skandinavske države. Poljska je zapustila politiko nevtralnosti. Nadaljnji ukrepi Nemčije bodo odvisni od politike Anglije in od uspehov angleške politike obkoljevanja.

Francija je gospodarsko pripravljena

Pariz, 17. maja. AA. Havas: V zvezi s poročilom, ki je bilo objavljeno v uradnem listu o finančnem in gospodarskem položaju Francije in ki ga je odobril predhodno predsednik republike Lebrun, je finančni minister Paul Reynaud dal izjavo

predstavnikom tiska, v kateri je naglasil, da so se od oktobra minulega leta dalje stalno pojavljali resni dogodki in mednarodnem življenju, kar je imelo za posledico potrebo ojačanja narodne obrambe. Vse to ni preprečilo zdravega razvoja fran-

coske finančne politike. Reynaud je naglasil, da se je navzile vsem težavam splošna proizvodnja povečala ter da se je brezposelnost zmanjšala, za kar se je treba zahvaliti v prvi vrsti elastičnosti glede delovnega časa. Finančni ukrepi, ki jih je vlada izvajala, niso bili drakonski kakor jih izvajajo totalitarne države. Frank se nahaja zdaj na čelu vseh ostalih evropskih valut. Mednarodna napetost pa še dalje težko leži na francoskem gospodarstvu. Francozi, ki so v enem dnevu

vpisali posojilo v znesku 6 milijard frankov, morejo reagirati na vse te dogodke. Oni ne smejo zmanjšati kupne moči, da se ne bi motil ritem gospodarskega življenja. Kar se je v Franciji dogodilo v zadnjih 6 mesecih, dokazuje, da so Francozi sposobni za preporod. Država je razumela potrebo reform, kajti če je mogla dati za potrebo narodne obrambe 55 milijard frankov, ne da bi spremenila način življenja, potem je to znak, da bo lahko ohranila ugodni standard tudi v bodoče.

Danes bo Kanada pozdravila na svojih tleh angleškega kralja

Svečan sprejem bo danes popoldne v Quebecu, kjer so se zbrale ogromne množice

Quebec, 17. maja. AA. Reuter: V mestu vlada velika živahnost ter je vse v pričakovanju prihoda angleških suverenov. Mnogo ljudi je odpotovalo na Orleanska otočja, da vidi angleški kraljevski par, ker bo »Empress of Australia« plula mimo teh otokov. Vreme je zelo lepo, lahko pa bi se v zadnjem trenutku pokvarilo. »Empress of Australia« se bo takoj vsidrila v luki. Svečan sprejem bo šele ob 10.30 popoldne po krajnem času (15.30 srednjeevropskega časa). Na tisoče in tisoče gledalcev se je zbralo na obalah reke, da bi odvod videli angleški kraljevski par. Iznad letne rezidenčne generalnega guvernerja so postavili topovi, ki bodo izstrelili v čast angleške dvojice 21 strel. Ves tisk je posvečen zgodovinskemu obisku angleških suverenov.

»Empress of Australia«, 27. maja. AA. Dopolisnik Reuterja javlja, da bo parnik danes ob določenem času pristal v Quebecu. Včeraj se je vkrcala na parnik skupina predstavnikov tiska in uradnih osebosti o priliki, ko je prevel kanadski pilot vodstvo parnika skozi kanal Sv. Lovrenca.

Ottawa, 17. maja. AA. Predsednik kanadske vlade Mackenzie King je dopotoval iz Ottawe v Quebec. Pozdravil bo kot prvi angleška suverena, ko bosta stopila na kanadsko zemljo. King bo angleški kraljevski par spremljal po vsem potu po Kanadi.

Washington, 17. maja. AA. Havas: Prvič v diplomatski zgodovini Kanade bo novi ameriški poslanik Roper predal svoja akreditivna pisma kralju Juriju VI.

Roosevelt pripravlja veliko turnejo po ameriških državah

da pridobi vso javnost za svojo politiko

WASHINGTON, 17. maja. AA. Havas: Sredi junija bo obiskal predsednik Zedinjenih držav Roosevelt več ameriških zveznih držav. Ob tej priliki bo imel več govorov, v katerih bo razložil svojo zunanjo in notranjo politiko. To potovanje bi bilo odloženo samo v primeru izrednih dogodkov. Washingtonski diplomatski krogi smatrajo, da se mednarodni položaj razvi-

ja v duhu Rooseveltovega predloga Hitlerju in Mussoliniju, posebno kar se tiče rešitve gospodarskih problemov. Ker debata o mednarodnem položaju in kongresu ni dala posebnih rezultatov, bo Roosevelt skušal o priliki svojega potovanja pridobiti ameriško javno mnenje popolnoma za svoje naziranje.

Poljaki in ljudsko štetje v Nemčiji

VARŠAVA, 17. maja. e. V Varšavi posvečajo posebno pozornost dvema dogodkom, namreč nastopu Hitlerjancev v Gdansk in ljudskemu štetju v Nemčiji. Po poročilih poljskih listov je bil paradni nastop Hitlerjancev v Gdansk izveden le v skromnem obsegu. Sprejema se je udeležilo le okrog 600 oseb z dvema godbama in po ulicah je bilo zelo malo ljudi. Se večjo pozornost pa posveča poljski tisk ljudskemu štetju v Nemčiji. Poudarjajo, da je edini namen tega štetja pokazati, da v Nemčiji ni več kakor 100.000 Poljakov in da na podlagi tega sploh ne obstoji poljska manjšina v Nemčiji. S tem se želi, kakor poudarjajo poljski listi, podčrtati, da je na Poljskem desetkrat več Nemcev, in povečati pomen nemške manjšine na Poljskem. S poljske strani odkreajo vsak pravi pomen današnjega ljudskega štetja v Nemčiji, ker so Poljaki namenoma razdeljeni na več raznih skupin, tako na Poljake, Mazure in Karube. S tem hočejo Nemci prepričati ostali svet, da v Nemčiji ni take poljske manjšine, kakor to trdijo

Poljaki. Poleg tega pa ta trditev ni v soglasju s službeno narodno-socialistično doktrino, ki govori o subjektivnih občutkih v narodni pripadnosti.

Kako bo rešen palestinski problem

Pariz, 17. maja. e. Po poročilih, ki so dospela v Pariz iz dobro obveščenih londonskih krogov, novi angleški načrt za rešitev palestinskega vprašanja obstoji iz naslednjih točk:

1. Priseljevanje Židov bo omejeno na 75.000 za prihodnjih pet let.
2. Prodaja zemlje Židom se prepušča presoji angleškega visokega komisarja.
3. Židje in Arabci morajo sestaviti svet, v katerem bodo imeli Arabci dve tretjini, Židi pa eno tretjino.
4. Ko se vzpostavi sodelovanje med Židi in Arabci, bo Anglija prepustila progresivno kontrolo države narodni skupščini, v kateri bodo Arabci imeli večino.
5. Ko bo to izvedeno, bo priseljevanje Židov prepusteno presoji narodne skupščine.

